

DK

Вікові етапи
мовленнєвого
розвитку

Мовленнєвий розвиток дитини можна розділити на кілька етапів в залежності від віку. Тут наведені загальні описи етапів, але слід пам'ятати, що кожна дитина унікальна і може розвиватися зі своїм власним темпом.

1 рік

У дитини у віці 1 року формуються перші звуки, і це один з важливих етапів мовленнєвого розвитку. На цьому етапі дитина може виробляти прості звуки, такі як:

- **Голосні звуки:** це звуки, що вимовляються, коли повітря проходить через відкриті голосові зв'язки. У цьому віці дитина може виробляти голосні звуки, такі як "а" та "о".
- **Приголосні звуки:** це звуки, що вимовляються, коли повітря зустрічає перешкоду, наприклад, губи, язика або неба. У цьому віці дитина може виробляти приголосні звуки, такі як "м", "б", "п", "н", "д" та "т".
- **Подихи:** це звуки, що вимовляються, коли дитина видає повітря без перешкоди. Наприклад, дитина може видавати звуки "ааа" або "ууу".

Важливо зазначити, що дитина на цьому етапі може виробляти звуки, але їх може бути складно впізнати як певні звуки мови, і вони можуть звучати неясно або незрозуміло. Проте це є нормальним етапом розвитку, і з часом дитина буде здатна виробляти більш складні та точні звуки мови.

2 рік

У дитини у віці 2 роки формується значно більш розгалужена система звуків, і це дає їй змогу вживати більш складні та зрозумілі слова. На цьому етапі мовленнєвого розвитку дитини можуть формуватись наступні звуки:

- **Голосні звуки:** дитина може продовжувати виробляти голосні звуки "а" та "о", а також почати вживати нові, складніші голосні звуки, такі як "е", "і" та "у".
- **Приголосні звуки:** дитина може продовжувати вживати приголосні звуки, які вона вміла виробляти в 1-річному віці, такі як "м", "б", "п", "н", "д" та "т", а також вивчати нові звуки, такі як "ф", "в", "з", "с", "ш", "ж", "ч" та "ц".
- **Сполучення звуків:** дитина може почати вивчати, як об'єднувати звуки, щоб створювати слова. Наприклад, вона може почати вживати слова, які складаються з двох звуків, такі як "ма", "та", "на", "да", або трьох звуків, такі як "мама", "тато" та "дідусь".
- **Інтонація:** дитина може почати використовувати інтонацію для передачі емоцій та ідей. Вона може піднімати голос, щоб показати радість, або знижувати його, щоб виразити сум.

Важливо зазначити, що розвиток мовлення у дітей може бути різним, і деякі діти можуть вивчати звуки швидше, а інші – повільніше. Однак, якщо у вас виникають серйозні проблеми з мовленням вашої дитини, то краще звернутися до лікаря або логопеда для консультації.

3 рік

У дитини віком 3 роки формується ще більш складна система звуків, і вона може використовувати більш складні слова та речення. Ось деякі звуки, які можуть формуватися у дитини в цьому віці:

- **Голосні звуки:** дитина може вживати всі голосні звуки, включаючи довгі та короткі голосні звуки, наприклад, "а", "о", "е", "і", "у", "я", "ю" та "є".
- **Приголосні звуки:** дитина може продовжувати вживати приголосні звуки, які вона вивчила у попередніх етапах, а також вивчати нові звуки, наприклад, "л", "г", "к", "х", "р", "й", "щ" та "ч".
- **Звукові комбінації:** дитина може вивчати, як об'єднувати звуки, щоб створювати складніші звукові комбінації, наприклад, "бл", "др", "кл", "тр" та "сп".
- **Інтонація:** дитина може використовувати різні інтонації, щоб передати свої емоції та ідеї.
- **Артикуляція:** дитина може почати розвивати свою артикуляцію, тобто здатність вимовляти слова правильно. Наприклад, вона може почати вимовляти звуки "р" та "л", які можуть бути складними для маленької дитини.
- **Порушення мовленнєвого розвитку:** варто звернути увагу на те, що деякі діти можуть мати проблеми з мовленням у цьому віці. Наприклад, вони можуть мати проблеми з артикуляцією, граматиною, лексикою або інтонацією. Якщо ви спостерігаєте подібні проблеми у вашої дитини, то краще звернутися до логопеда для консультування.

- **Розвиток слухової пам'яті:** на цьому етапі розвитку дитини зазвичай зміцнюється її слухова пам'ять. Вона може зрозуміти та запам'ятовувати більш складні слова та речення.
- **Словниковий запас:** дитина може додавати до свого словникового запасу нові слова та фрази, які вона чує у своєму оточенні.
- **Грамматика:** на цьому етапі розвитку дитини зазвичай збагачується її граматичний розуміння. Вона може використовувати коректні форми дієслова для вираження різних часів, вживати займенники та інші граматичні форми.
- **Розуміння відносин слів у реченні:** дитина може зрозуміти, які слова пов'язані між собою в реченні, і вживати цю здатність, щоб утворювати більш складні речення.
- **Спілкування:** дитина може бути більш активною в спілкуванні з іншими людьми, в тому числі зі своїми ровесниками. Вона може починати діалоги, відповідати на запитання та висловлювати свої думки.
- **Розвиток соціальної мови:** на цьому етапі розвитку дитина може вивчати соціальну мову, тобто правила поведінки та спілкування у різних соціальних ситуаціях.

У цьому віці дуже важливо вести багатомовну розмову з дитиною, показувати їй книжки та іграшки, які сприяють розвитку мовлення, та створювати сприятливе мовленнєве середовище для дитини. Також важливо звернути увагу на будь-які порушення мовленнєвого розвитку та надати дитині допомогу, якщо вона її потребує.

- **Розвиток мовленнєвої фонематичної свідомості:** дитина на цьому етапі може бути здатна розрізняти та ідентифікувати окремі звуки у словах, що сприяє розвитку грамотності та читання.
- **Розвиток мовленнєвої культури:** на цьому етапі дитина починає оволодівати правилами мовлення, такими як правильна інтонація, ритм, паузи, а також навчається використовувати відповідні форми мовлення для різних соціальних ситуацій.
- **Розвиток мовленнєвої творчості:** дитина може починати робити висновки, створювати свої власні історії, відповідати на запитання, а також демонструвати креативність у вираженні своїх думок та ідей.
- **Розвиток розуміння мови:** дитина може здатися зрозумілим контекст мовлення, тобто розуміти, що і як говорять її оточення, і відповідно до цього реагувати.
- **Розвиток мовленнєвої самоконтролю:** на цьому етапі дитина може контролювати своє мовлення, виправляти помилки та неправильне вживання слів та виразів.
- **Розвиток сприйняття різних мов:** дитина може розрізняти та сприймати різні мови, а також розуміти, що кожна мова має свої власні правила та граматичні структури.

4 рік

У чотирирічного розуміння та вживання мови значно покращується, а граматика мовлення стає більш точною. Ось кілька прикладів звуків, які формуються у дитини на цьому етапі:

- Поступово формуються дифтонги, які складаються з двох звуків, як, наприклад, [ай], [ой] та [іу].
- Дитина може вживати складніші звуки, які містять комбінації, такі як [tr], [kr], [gl] та [fl].
- Дитина може користуватися складнішими фонемами, такими як [ch], [sh], [th] та [zh].
- Розмовний тон може бути більш різноманітним та експресивним.
- Дитина може вживати складніші граматичні структури, наприклад, речення з підрядними і причетними реченнями.
- З'являється можливість скласти більш складні речення та історії, а також описові фрази.
- З'являється можливість вживати слова зі складними значеннями та терміни, пов'язані з конкретною темою або областю знань.
- З'являється можливість розуміти тон та настрій мовлення.
- Дитина може виявляти більшу самостійність та креативність у висловленні своїх думок та ідей.

5 рік

У п'ятирічного розуміння та вживання мови стає більш витонченим, а вимова стає більш чіткою. Ось кілька прикладів звуків, які формуються у дитини на цьому етапі:

- З'являється можливість вживати більш складні звуки, такі як [r] та [l].
- Дитина може дотримуватися правильної вимови звуків, що допомагає збільшити зрозумілість мовлення.
- Розмовний тон стає ще більш виразним та емоційним.
- Дитина може вживати складніші граматичні структури та правильно вживати форми дієслів.
- Дитина може вживати більше складних слів та запозичувати нові слова з дорослих.
- З'являється можливість користуватися мовою для розповіді про свої думки та почуття, а також для опису подій та історій.
- Дитина може розрізняти синоніми та антоніми, що допомагає розширювати її словниковий запас.
- Дитина може добре розуміти питальні речення та користуватися ними для запитів та пояснень.
- З'являється можливість використовувати мовлення для спілкування з іншими дітьми та дорослими.

І знову варто пам'ятати, що ці етапи є орієнтовними, і розвиток мовлення може відрізнятися у кожної дитини.

6 рік

У шестирічних дітей мовлення зазвичай стає досить досконалим, а вимова звуків стає більш точною і зрозумілою. Ось кілька прикладів звуків, які формуються у дитини на цьому етапі:

- З'являється можливість вимовляти складні звуки, такі як [л] та [з].
- Дитина може користуватися мовленням для висловлення абстрактних ідей та концепцій.
- Дитина може добре розуміти складні питальні речення, зокрема складніший граматичний склад.
- Дитина може вживати мовлення для пояснення своїх думок та дій, а також для дискусії та обговорення ідей.
- Дитина може використовувати мовлення для створення імпровізованих історій та творчих проектів.
- З'являється можливість розрізнити тонкі відтінки в значеннях слів і розуміти синоніми та антоніми.
- Дитина може користуватися складними лексичними засобами, такими як метафори, ідіоми та фразеологізми.
- Дитина може користуватися мовленням для вираження своїх почуттів та емоцій.
- Дитина може легко переключатися між мовленням у різних соціальних контекстах та з різними людьми.

7 рік

У семирічних дітей мовлення зазвичай стає ще більш досконалим і точним. Ось кілька прикладів звуків, які формуються у дитини на цьому етапі:

- Дитина може вимовляти всі звуки мови правильно і чітко.
- З'являється можливість використовувати складні лексичні засоби та відтінювати значення слів.
- Дитина може досконало користуватися мовленням для висловлення своїх думок та почуттів.
- Дитина може добре розуміти складні граматичні конструкції та використовувати їх у своєму мовленні.
- Дитина може легко переключатися між мовленням у різних соціальних контекстах та з різними людьми.
- Дитина може користуватися мовленням для створення складних творчих проектів, таких як оповідання, поезії та рецензії на книги.
- З'являється можливість розрізнити і використовувати різні стилі мовлення, наприклад, формальний та неформальний стиль.
- Дитина може користуватися мовленням для переконування, аргументації та дискусії.
- Дитина може легко здійснювати мовленнєві взаємодії зі своїми ровесниками та дорослими.

